

103664

HD 18/6-93

Om å erkjenne realitetene

Russlands utenriksminister har erklært landet villig til å stille FN-soldater i Bosnia, hvis målet klarlegges. Interessant også på bakgrunn av at Russland tradisjonsmessig er Serbias støttmakt. Men er ikke målene klare? Skape fred og dessuten skaffe forsyninger til katastrofetruet sivilbefolkning?

Internasjonale regler for krigføring preger just ikke bildet. Det er ingen hjemmel for soldater i uniform til å dra sivile sjåfører ut av bilene og plaffe dem ned på stedet, slik det har skjedd. Og det ligger kanskje utenfor FN-styrkenes mandat å møte angrep på forsyningskolonnene med ild, slik britiske soldater nylig så seg nødt til.

I blind, ureflektert FN-begeistring er noe helt fundamentalt oversett. Nemlig at å føre forsyninger inn i et beleiret område i realiteten er å ta parti mot beleiringen, altså en faktisk krigshandling. Artikkel 10 i Genevekonvensjonen av 12.8.49 om beskyttelse av sivile i krigstid tillater hjelp til sivile, når begge parter samtykker. Men man kan ikke vente at den sterkeste krigførende part godtar at man ved å føre inn mat og medisiner øker den beleiredes motstand. Har man ikke tenkt igjen hva som vil skje når FN-troppene beskytter tilførselene med våpenbruk?

Fredsmeklerne synes å forvente at når NATOs generalsekretær forkynner at NATO og EF har de midler som skal til for å gripe inn, da skal serberne gi etter og avslutte en krig som hittil har gått til deres fordel. Sannheten er at uten USA har verken NATO eller FN eller EF midler til å ta en krig i Bosnia eller andre steder på Balkan. Det er lenge siden en krig ble så tildekket med floskler og manglende realisme som krigen på Balkan. Den såkalte fredsplanen er et skremmende eksempel. FN har i sin oppblåsthet opprettet en krigs-

forbryterdomstol i Haag, og foreløpig utpekt serberne som de anklagede. Gjør neppe serberne mer samarbeidsvillige. Deres første mål var å holde Jugsolavia som en enhet. Det er tapt. Deres andre mål er å påtvinge de andre Serbia som Balkans stormakt, en gammel drøm. Ingen har kunnet forklare hvordan en eventuell vestmakt-krig til intervensjon på Balkan skal avsluttes. Å late som om man kan stanse krigen på Balkan med en ny krig i FN-EF-regi er til å le av hvis det ikke hadde vært så skremmende naivt. Russerne har all mulig grunn til å be om at målet klarlegges.

Samtidig som det norske forsvaret «omstruktureres» som fremstående forsvarspolitikere kaller den katastrofale nedskjæringen, er ropet på FN-tropper og FN-observatører sterkere enn noen gang. To fenomen i dette land synes hevet over økonomisk begrensning: OL og FN-deltakelse. FN skylder de skandinaviske land milliarder allerede. Vårt forsvar taptes for materiell og personellressurser, samtidig som det nedbygges. Men det er mulig Norges FN-prestisje økes. FN burde konsentrere sin innsats om humanitær hjelp til stakkarne som jages fra hjem og landsby, og slutte å spille en slags militærmakt, som er helt avhengig av hva USA er villig til å ofre.

Anton Olstad
tidl. FN-observatør